

De methodologie van SIM

auteurs

CINDY DE BOT

docent-onderzoeker Verpleegkunde, Lectoraat Leven Lang in Beweging, Avans Hogeschool Breda

JOHN DIERX

lector Lectoraat Leven Lang in Beweging, Avans Hogeschool Breda

In deze serie 'voor de kritische lezer' beschrijven wij op een korte en overzichtelijke manier de highlights van verschillende onderzoeksdesigns. In deze editie van *TvZ* beschrijven we de Structured Interview Matrix.

De Structured Interview Matrix (SIM) is een kwalitatieve onderzoekstechniek die veelal in participatief actieonderzoek gebruikt wordt om grote focusgroepen te leiden en het overleg met een verscheidenheid aan belanghebbenden in doelgroepen te bevorderen. De SIM wordt ingezet om *assets* te inventariseren van groepen mensen met een verhoogd risico op ziekte. Een *asset* wordt omschreven als een factor/middel die een individu binnen bereik heeft om gezondheid en welzijn te behouden.¹

De *asset-based* benadering richt zich op de capaciteiten, vaardigheden en sociale en fysieke hulpbronnen van mensen en kijkt daarbij naar de mogelijkheden die aanwezig zijn, probeert deze te vergroten en creëert zo een programma op maat.² Dit in tegenstelling tot de traditionele 'deficit-benadering' binnen gezondheidsbevordering, die gericht is op de problemen en tekortkomingen binnen een groep mensen.

Binnen Nederland wordt de SIM inmiddels ingezet als onderzoeksmethodiek in diverse *settings* en bij verschillende onderwerpen. Het wordt toegepast in het onderwijs, bijvoorbeeld bij het stimuleren van een actieve leefstijl van VMBO-leerlingen³ en in de wijk, zoals binnen Proeftuin Ruwaard in Oss.⁴

BELANGRIJKE KENMERKEN SIM

De SIM kan gebruikt worden om kennis en ervaringen bij grote groepen (variërend van twaalf tot veertig participanten) in kaart te brengen en tot oplossingen te komen. SIM begint met het verdelen van een groep in vier subgroepen en voorziet vervolgens iedere subgroep van een concrete vraag. De leden uit de subgroepen gaan vervolgens met deze specifieke vraag één-op-één leden uit een andere subgroep interviewen. De resultaten van de interviews worden teruggekoppeld in de subgroepen waarna alle vragen en uitkomsten plenair worden teruggekoppeld aan de gehele groep.

VOORDELEN SIM

Er zijn diverse methoden om op een betrouwbare en valide manier informatie uit een grotere groep mensen te verkrijgen zoals focusgroepen. De SIM is een soort focusgroep, maar een aantal nadelen van een focusgroep wordt geëlimineerd. Ten eerste is de invloed van de onderzoeker/facilitator beperkter aangezien de deelnemers elkaar interviewen en de facilitator alleen de procesbewaking doet. De deelnemers bepalen hierdoor zelf de richting van de gesprekken. Ten tweede is de maximale groepsgrootte bij een SIM 40 personen, terwijl bij een standaardfocusgroep ongeveer twaalf personen optimaal is. Ook komt bij de SIM-methode iedere deelnemer aan het woord in tegenstelling tot een focusgroep.

In focusgroepen kunnen namelijk dominante personen een groot deel van het gesprek bepalen en daarmee de inbreng van anderen beperken.

SIM ALS ONDERDEEL VAN TRIPLE-I-METHODE

Een eigenschap van de SIM is dat het met name een beroep doet op rationele vermogens als vragen stellen en beantwoorden. Vooral bij meer praktisch opgeleide personen is dat over het algemeen wat lastiger. Daarom is in de zoektocht naar een methode om in gesprek te komen met VMBO-leerlingen over een actieve leefstijl de Triple-I methode (=Interactive Interviewing and Imaging) ontwikkeld.³ Hierbij wordt de SIM na een week vervolgd met de Photo-voice-methode. Photovoice is een kwalitatieve onderzoekstechniek, die zowel het individu als een groep kan ondersteunen in het verwoorden van hun perspectief op hun leven en leefomgeving. Deelnemers maken foto's van hun situatie. Zij brengen daarmee in kaart welke wensen en behoeften zij hebben en wat de belemmeringen hierbij zijn. Deze foto's worden daarna gebruikt om thema's te visualiseren, bediscussiëren en te prioriteren met als doel zowel persoonlijke als groepsveranderingen op gang te brengen.⁴

TRIPLE-I-TOEPASSING IN DE WIJK

Deze Triple-I is ook toegepast in de 'Proeftuin Ruwaard', een wijk in de gemeente Oss. Deze wijk heeft ongeveer 13.000 inwoners met over het algemeen een lagere sociaaleconomische status, aanzienlijk meer levensstijlgerelateerde ziekten, een lagere geestelijke gezondheid en een aanzienlijk hoger aantal 75-jarigen. Verschillende organisaties en bewoners werken multidisciplinair in een proeftuin samen met als doel dat 'Ruwaard een vitale gemeenschap wordt waar bewoners hun leven in stand houden met een betere (positieve) gezondheid tegen lagere kosten'.⁵ Met behulp van de Triple-I is samen met 23 burgers gekeken wat hun *assets* (hulpbronnen) zijn en waar zij behoefte aan hebben. Vervolgens kregen de bewoners de mogelijkheid om hun ideeën uit te voeren en kregen daarbij zo nodig ondersteuning van professionals. De resultaten

van de Triple-I tonen aan dat de burgers van Ruwaard een groot gevoel van solidariteit hebben en behoefte voelen om actief te zijn in de gemeenschap. Ze wilden het

'Bij SIM doet de facilitator alleen de procesbewaking'

liefst samen met andere bewoners lokale sociale activiteiten uitvoeren die bijdragen aan hun gemeenschap. Daarnaast willen ze graag de mogelijkheid hebben om zelf een buurthuis te runnen als uitvalsbasis voor activiteiten die geschikt zijn voor een grote groep bewoners, ongeacht leeftijd of etniciteit en zonder tussenkomst van gezondheidsprofessionals. Op basis van deze resultaten zijn in een jaar tijd meer dan 30 activiteiten georganiseerd in en om een zelf ingericht en geëxploiteerd buurthuis waarbij inmiddels wekelijks meer dan 300 burgers betrokken zijn met een aanzienlijke vermindering van de zorgkosten.⁴

CONCLUSIE

Zowel Structured Interview Matrix/SIM als Photovoice zijn kwalitatief waardevolle *assets-based* onderzoeksbenaderingen die gebruikt worden binnen participatief actieonderzoek. De combinatie van beide methoden brengt enerzijds de beleavingswereld in kaart en zet tegelijkertijd aan tot actie en kan zo meer betrokkenheid opleveren bij de doelgroep. Het grote voordeel hiervan is dat in co-creatie praktische kennis wordt gegenereerd om vervolgens individueel of collectief handelen te veranderen aansluitend bij de wensen van de doelgroep. ●

REFERENTIES

1. Harrison D, Ziglio E, Levin L, e.a. Assets for health and development: Developing a conceptual framework. European Office for Investment for Health and Development 2004. WHO, Venice.
2. Morgan A, Ziglio E. Revitalising the evidence base for public health: an assets model. Promotion and Education 2007;14:17.
3. Boonekamp G, Dierx J. Stimuleren actieve leefstijl in beweegonderwijs doe je samen! 2018.
4. Proeftuin Ruwaard. Maatschappelijke effecten Ons Huis van de Wijk. 2017. Proeftuin Ruwaard. Groot denken, klein beginnen; Leergeschiedenis Proeftuin Ruwaard. 2017.
5. Wang CC, Burris MA. Photovoice: Concept, methodology and use for participatory needs assessment. Health Education & Behavior. 1997; 24(3):369-87.